

DECIZIE

16 august 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, Tatiana Vieru
judecători Svetlana Filincova, Nicolae Craiu, Oleg Sternioală, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Oficiul Teritorial Chișinău a Cancelariei de Stat,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Oficiul Teritorial Chișinău a Cancelariei de Stat împotriva Primarului General al municipiului Chișinău, Dorin Chirtoacă, intervenient accesoriu Asociația Tinerilor Artiști „Oberliht” cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2017, prin care s-a admis apelul declarat de Primarul General al municipiului Chișinău cu casarea hotărârii Judecătoria Centru, mun. Chișinău din 27 iulie 2016 și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 22 iunie 2016, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Primarului General al mun. Chișinău, Dorin Chirtoacă, intervenient accesoriu Asociația Tinerilor Artiști „Oberliht”, prin care a solicitat instanței anularea dispoziției nr. 405-d din 18 aprilie 2016, „Cu privire la edificarea unui însemn decorativ animalelor fără adăpost, în scuarul din str. Colina Pușkin colț cu str. Buna Vestire”.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la 18 aprilie 2016, Primarul General al mun. Chișinău a emis dispoziția 405-d „Cu privire la edificarea unui însemn decorativ animalelor fără adăpost în scuarul din str. Colina Pușkin colț cu str. Buna Vestire”.

Precizează reclamantul că la 26 aprilie 2016, dispoziția citată supra a parvenit la control.

Susține Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat că în rezultatul controlului efectuat, a constatat că dispoziția respectivă a fost emisă cu încălcarea prevederilor legislației în vigoare.

Ca urmare la 18 mai 2016, Oficiul Teritorial Chişinău al Cancelariei de Stat a înaintat Primarului General al mun. Chişinău notificarea nr. 1304/OT4-945, prin care a solicitat abrogarea dispoziţiei menţionate.

Afirmă reclamantul că în termenii stabiliţi de legislaţia în vigoare, la 17 iunie 2016 a parvenit demersul nr. 06119/3898 din 15 iunie 2016, prin care s-a refuzat abrogarea dispoziţiei nr. 405-d din 18 aprilie 2016.

Suţine reclamantul că actul administrativ contestat a fost emis cu depăşirea competenţelor autorităţii publice executive, întrucât Primarul General al mun. Chişinău, nu are competenţa de administrare a bunurilor domeniului public şi ale celui privat al oraşului (municipiului), prerogativa respectivă revenindu-i conform legislaţiei în vigoare Consiliului mun. Chişinău.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chişinău din 23 septembrie 2015 s-a admisă cererea de chemare în judecată înaintată de Oficiului Teritorial Chişinău al Cancelariei de Stat către Primarul General al mun. Chişinău, Dorin Chirtoacă, intervenient accesoriu Asociaţia Tinerilor Artişti „Oberliht” privind anularea dispoziţiei.

S-a anulat dispoziţia nr. 405-d din 18 aprilie 2016 „Cu privire la edificarea unui semn decorativ animalelor fără adăpost, în scuarul din str. Colina Puşkin colţ cu str. Buna Vestire”.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanţe la 10 august 2016, Primarul General al mun. Chişinău a declarat apel, solicitând casarea hotărârii Judecătoriei Centru, mun. Chişinău din 27 iulie 2016 cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Oficiul Teritorial Chişinău al Cancelariei de Stat să fie respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curţii de Apel Chişinău din 26 ianuarie 2017 s-a admis apelul declarat de Primarul General al mun. Chişinău.

S-a casat hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chişinău din 27 iulie 2016 cu emiterea unei noi hotărâri prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Oficiul Teritorial Chişinău al Cancelariei de Stat.

La 10 martie 2017, Curtea de Apel Chişinău a expediat în adresa participanţilor la proces copia deciziei motivate, conform scrisorii de însoţire nr. 3009 (f.d. 76).

La 12 aprilie 2017, Oficiul Teritorial Chişinău al Cancelariei de Stat a declarat recurs împotriva deciziei instanţei de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanţei de apel şi menţinerea hotărârii primei instanţe.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziţiei citate, Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie consideră recursul declarat în termen, în cazul în care la materialele cauzei nu se regăseşte dovada recepţionării de către părţi a deciziei instanţei de apel.

Recurentul Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, în motivarea recursului a indicat că consideră neîntemeiată și ilegală decizia instanței de apel, deoarece a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept material.

Afirmă că instanța de apel eronat a indicat în motivarea soluției precum că, obiectul dispoziției nr. 405-d din 18 aprilie 2016 nu este un monument de for public, dar însemn decorativ, deoarece acesta urmează a fi o construcție ușor demontabilă, din masă lemnoasă, amplasată temporar, în cazul în care materialele cauzei nu denotă cu certitudine materialele din care urma a fi construit obiectul vizat.

Mai mult a mai indicat recurentul că instanța de apel eronat a concluzionat și asupra faptului că actul administrativ este legal, fiind susținut exclusiv din fonduri private, deoarece acest argument nu are fundamentare juridică.

În conformitate cu art. 439, alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 17 mai 2017, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Primarului General al mun. Chișinău și Asociației Tinerilor Artiști „Oberliht” cererea de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Până la examinarea cauzei intimații nu au depus referință, în care să-și exprime poziția vis-a-vis de recursul înaintat.

Prin încheierea completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 28 iunie 2017 recursul declarat de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat s-a considerat admisibil și s-a fixat spre examinare pentru 16 august 2017.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând în limitele invocate în recurs legalitatea hotărârii atacate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445, alin. (1), lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Actele cauzei atestă că, la 22 iunie 2016, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Primarului General al mun. Chișinău, Dorin Chirtoacă, intervenient accesoriu Asociația Tinerilor Artiști „Oberliht”, prin care a solicitat instanței anularea

dispoziției nr. 405-d din 18 aprilie 2016, „Cu privire la edificarea unui însemn decorativ animalelor fără adăpost, în scuarul din str. Colina Pușkin colț cu str. Buna Vestire”.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță la 23 septembrie 2015 s-a pronunțat în vederea admiterii cererii de chemare în judecată înaintată de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Primarului General al mun. Chișinău, Dorin Chirtoacă, intervenient accesoriu Asociația Tinerilor Artiști „Oberliht” privind anularea dispoziției cu anularea dispoziției nr. 405-d din 18 aprilie 2016 „Cu privire la edificarea unui semn decorativ animalelor fără adăpost, în scuarul din str. Colina Pușkin colț cu str. Buna Vestire”.

Întru argumentarea soluției, prima instanță a reținut că, acțiunea înaintată de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat este întemeiată, stabilind cert că dispoziția este ilegală, deoarece Primarul era competent să emită un astfel de act doar întru executarea unei eventuale decizii a consiliului local.

Însă, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2017 s-a admis apelul declarat de Primarul General al mun. Chișinău.

S-a casat hotărârea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 27 iulie 2016 cu emiterea unei noi hotărâri prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat.

Întru argumentarea soluției, instanța de apel a reținut că, prima instanță eronat a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii, deoarece obiectul dispoziției nr. 405-d din 18 aprilie 2016 nu este un monument de for public, dar însemn decorativ, fiind o construcție ușor demontabilă, din masă lemnoasă, amplasată temporar.

În opinia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, decizia instanței de apel nu poate fi menținută, deoarece concluziile expuse în acestea contravin circumstanțelor pricinii, iar litigiul a fost soluționat cu interpretarea eronată a normelor de drept material.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Potrivit art. 373, alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

Raportând normele enunțate la circumstanțele pricinii din speță, Colegiul constată că instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe eronat a interpretat dreptul material care guvernează raportul juridic litigios.

Astfel, Colegiul consideră eronată concluzia instanței de apel prin care a indicat precum că, în baza materialului probator anexat la materialele cauzei, obiectul dispoziției nr. 405-d din 18 aprilie 2016 nu este un monument de for

public, dar însemn decorativ, deoarece acesta urmează a fi o construcție ușor demontabilă, din masă lemnoasă, amplasată temporar.

Or, pe parcursul examinării cauzei nu au fost prezentate careva probe din care să rezulte cu certitudine materialele din care urmează a fi construit obiectul vizat, drept urmare nu există un material probator pertinent în susținerea acestui argument.

Mai mult, potrivit proiectului-schiță al obiectului nr. 003/2016, elaborat de SC „Lamiez” SRL, respectivul obiect urmează să fie inclus în categoria B a monumentelor de for publice, clasificat conform art. 3 al Legii nr. 192 din 30 septembrie 2011, totodată, același proiect stabilește că sculptura va fi instalată pe un pedestal construit din: placă de oțel, cărămidă/ argilă, beton aparent.

Astfel, Colegiul constată că instanța de apel și-a întemeiat hotărârea pe argumente cu caracter declarativ, în lipsa materialului probator care să ateste veridicitatea celor declarate.

Totodată, în motivarea deciziei instanței de apel se indică precum că actul administrativ contestat este legal și din considerentul că realizarea obiectivului a fost susținută exclusiv din fonduri private ale Asociației Tinerilor Artiști „Oberliht”, însă instanța de recurs consideră că argumentul expus nu are fundamentare juridică.

Or, conform art. 26, alin. (2) al Legii contenciosului administrativ, instanța de contencios administrativ nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității actului administrativ și a operațiunilor administrative care au stat la baza emiterii acestuia.

Suplimentar celor expuse, Colegiul consideră necesar a preciza că însuși emitentul actului contestat în preambul a făcut referire la Legea monumentelor de for public, aspect care denotă faptul că prevederile de dispoziție sunt reglementate de actul legislativ în cauză.

Prin urmare, prima instanță just a reținut că Primarul General al mun. Chișinău eronat a ajuns la concluzia că este competent să emită asemenea acte, în temeiul art. 29-32 al Legii nr. 436 din 28 decembrie 2006, în cazul în care prin prisma art. 29, art. 32 al Legii nr. 436 din 28 decembrie 2006, în coroborare cu art. 14, alin. (2), lit. b), c) și art. 29 alin. (1), lit. a), al Legii nr. 436 din 28 decembrie 2006, Primarul era competent să emită un astfel de act doar întru executarea unei eventuale decizii a consiliului local, emis în acest sens.

Colegiul consideră necesar a reține și prevederile art. 14, alin. (2), lit. b) și f) al Legii, care indică că, pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi stabilite la art. 4 al Legii privind descentralizarea administrativă, consiliul local realizează următoarele competențe: administrea bunurilor domeniului public și ale celui privat ale satului (comunei), orașului (municipiului) și decide asupra lucrărilor de proiectare, construcție, întreținere și modernizare a drumurilor, podurilor, fondului locativ în condițiile Legii cu privire la locuințe, precum și a întregii infrastructuri economice, sociale și de agrement de interes local.

Totodată relevante sunt și argumentele primei instanțe prin care a indicat că în speță la emiterea dispoziției contestate, urma a fi respectată procedura stabilită de prevederile art. 7, alin. (1), (2), (3) al Legii nr. 192 privind monumentele de for public, care stipulează că înființarea monumentelor de for public se face prin hotărâre de Guvern. Hotărârea de Guvern privind înființarea monumentului de for public se adoptă la propunerea Ministerului Culturii, în baza deciziei administrației publice locale competente teritorial, cu avizul Academiei de Științe a Moldovei. Lucrările de edificare a monumentelor de for public vor începe doar după adoptarea hotărârii respective de Guvern, în corespundere cu proiectul monumentului de for public, cu proiectul amenajării terenului aferent și cu proiectul zonei de protecție a monumentului de for public, avizate de Ministerul Culturii.

Reieșind din cele supra indicate, Colegiul consideră că, instanța de apel eronat a apreciat materialul probator și a interpretat eronat normele de drept material, iar ca rezultat greșit a casat hotărârea primei instanțe, pe când prima instanță just a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii înaintate de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat.

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Fiind investit cu judecarea pricinii în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat și amplu argumentat, cu pronunțarea asupra tuturor aspectelor importante și cu trimitere la probele administrate, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, corect a ajuns la concluzia de a admite acțiunea.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445, alin. (1), lit. f) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Oficiul Teritorial Chișinău a Cancelariei de Stat.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2017 și se menține hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 27 iulie 2016, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Oficiul Teritorial Chișinău a Cancelariei de Stat împotriva Primarului General al municipiului

Chişinău, Dorin Chirtoacă, intervenient accesoriu Asociația Tinerilor Artiști „Oberliht” cu privire la contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

judecători

Svetlana Filincova

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală

Galina Stratulat